

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK *

Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:
za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

Izgredi v Mariboru in Varadzinu.

LDU. Belgrad, 25. julija. Presbiero javlja: Dne 22. t. m. ob 22. uri je nastala pobuna v dopolnilnem oddelku 47. mariborskega pešpolka. Pri uporih so sodelovali tudi posamezni meščani, Nemci, a pred vsem železničarji. Vsled posredovanja čete karlovskega polka se je vrnila še isto noč okoli 24. ure red. Četa je imela tri ranjence, uporniki šest mrtvih in nekoliko ranjenih. Del upornikov je bil aretiran, a en del je pobegnil. Kot vzrok za upor navajajo uporniki baje nezadostno opremo, kakor obleko in obutev in malo plačo. Dne 23. t. m. se je uprl savski konjeniški polk v Varadzinu. Vojaki pod poveljstvom podčastnikov so razbili skladišča in se polastili orožja ter strojnice in odšli k vojašnici, v kateri so bile nastanjene pehotne čete. Pešci, ena in pol čete, so takoj stopili pod orožje ter se

postavili nasproti upornikom. Ti so se razdelili v skupine, izognili se srečanju s pešci, zavzeli poštno zgradbo na Trgu Svobode, kjer so postavili strojnice. Ker je pehota zavzela park, je bil odrejen napad na upornike, ki pa so se razkropili v skupinah po nekaj ljudi in zasedli nekatere hiše. Njim se je pridružilo tudi nekaj meščanov, ki so za časa gibanja pehote streljali iz svojih hiš. Okoli 15. ure ni bilo več boja. Del upornikov so prijeli, en del se je sam udal a en del je pobegnil. Podvzete so odredbe, da se vsi poslednji priimejo. Izgube pehote znašajo 2 mrtva, 1 častnik in deset vojakov ranjenih. Izgube med uporniki dosedaj še niso znane. Niti v enem, niti v drugem poizkusu upora ni sodeloval niti eden častnik. Obstoj dokazi, da je do upora došlo vsled agitacije od zunaj.

Pretirana nemška poročila.

Ti lokalni dogodki so dali sovražnikom kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev povod, da predstavljajo položaj v kraljestvu na nastopni način: »Nauen, 25. julija. Dunajsko poročilo javlja: Narodni poslanec Radić je osvobojen iz zaporov. Vojska je v razsulu, v katerem je prenehala vsaka disciplina. Vojaki zapuščajo svoje čete, častniki in podčastniki so potrgali s svojih uniform službene znake. V Varadzinu in Zagrebu je došlo do velikih nemirov, ki še trajajo. Od Čakovca proti jugu ne vozijo železnice, ne poslujeta brzojav in telefon.« Dalje se javlja: »Dne 23. t. m. je izbruhnilo po raznih krajih Jugoslavije revolucionarno gibanje. Hrvatski revolucionarji skušajo odbiti srbsko vojsko, ki se povsod zbira. Na več mestih je došlo do krvavih spopadov med Srbi in Hrvati.« Nadaljne vesti javljajo, »kako so hrvatski vojaki v raznih mestih proglasili

samostojno hrvatsko republiko. Velik del jugoslovanke garnizije v Mariboru na štajerskem da je prešel v revolucionarni tabor. Čete so izšle na ulice s klici: »Treba je odstraniti Srbijo.« Nezadovoljnost vlada tudi s srbsko upravo in ogorčenje vsled prisilnega pozivanja pod orožje. Izgleda, da izvira upor s shodov, ki so se jih udeležili mnogobrojni slovenski in hrvatski socialni demokrati in na katerih so govorniki med splošnim odobravanjem govorili za republikansko obliko Jugoslavije. Aretirani so mnogi udeležniki teh shodov, vsled česar je izbruhnila dolgotrajna nezadovoljnost slovenskih in hrvatskih vojakov. V torek zvečer so bili očitno ogorčeni boji, ki so se razvijali na Dravi itd. Javlja se, da je bilo ob tej priliki ubitih 30 oseb in da je mnogo ranjenih.«

Obmejne štajerske občine za Jugoslavijo.

Maribor, 26. julija. (Izvirno.) Kmetje z občin nad našo severno štajersko mejo, ki jo je določila mirovna konferenca, med drugimi iz občin Gradišče pri Lučanah, Rače, Ernovž, Klanci pri Lučanah in Špilje, so poslali na okrajno glavarstvo deputacijo, ki je zaprosila okrajnega glavarja, naj posreduje, da bodo prišle te občine pod Jugoslavijo, in sicer predvsem

iz gospodarskih ozirov. Nemško-stajerska deželna vlada rekvirira v teh obmejnih občinah velike množine žita. Tako je n. pr. občini Klanci predpisana oddaja 74 tisoč kilogramov ječmena za mesto Gradec. Tudi drugim občinam je nemška deželna vlada predpisala, da morajo oddati velike množine žita.

Kralj Nikita ne odstopi od svojih zahtev.

LDU Curih, 24. julija. (ČTU) »Wiener Mittagszeitung« poroča iz konferenčnih krogov: Od vseh problemov, ki jih ima še rešiti mirovna konferenca, bo jugoslovanski problem najbolj težaven. Ne samo reško vprašanje, marveč tudi bolgarsko in

črnogorsko povzroča resne komplikacije. Nikita ne misli na to, da bi odstopil od svojih zahtev, izjavlja, da so vsi srbski sklepi ničevni, in ga pri tem podpira ne samo Italija, temveč tudi Anglija.

Finančni minister v Ljubljani.

Belgrad, 25. julija. (Izvirno.) Finančni minister dr. Momčilo Ninčić bo odpotoval v Ljubljano. Odsoten bo 10 dni.

Minister Pribečević na potovanju.

Belgrad, 25. julija. (Izvirno.) Minister za notranje stvari Svetozar Pribečević bo odšel na potovanje po novo osvobojenih pokrajinah. Potovanje bo trajalo 15 dni.

Ameriško blago za Jugoslavijo.

Belgrad, 25. julija. Komisija, ki prevzema blago od zavezniške družbe za inozemsko trgovino v New Yorku, je dovršila svoje delo ter je ministrstvo za prehrano odobrilo sklenjene dogovore. Blago se nahaja v Solunu ter bo prepekljeno v Belgrad. Vrednost blaga znaša 6 milijonov frankov.

Italijansko divjaštvo.

LDU Split, 25. julija. (DDU) Iz Kištanj poročajo, da so Italijani aretirali 21. t. m. Lucijana Kozlico, menih samostana Krke, ker se je na Petrov dan spominjal kralja Petra. Aretacijo so izvedli vsled ovadbe nekega Nikole Olujića, ki je v italijanski službi, za kar imajo dokaze.

LDU Split, 25. julija. (DDU) Iz Komize poročajo, da so 22. t. m. zvečer napadli italijanski vojaki kakih 15 hrvatskih mladeničev ter jih pretepli z volovskimi žilami. Isti dan je italijanski častnik, ki upravlja občino, pozval vse tamošnje trgovce k sebi, obrtnike in krčmarje ter jim diktiral maksimalne cene.

Zarota proti turškemu sultanu.

LDU London, 24. julija. (ČTU) Kakor poročajo »Times« iz Carigrada, so odkrili proti sultanu in proti vladi zaroto. Sedaj noče imeti sultan v bližini nobenih čet, ki so imele opraviti z znanim odborom za enakost in napredek. To postopanje težko občutijo čete, ki pripadajo narodnemu bloku. Utemeljeno je domnevanje, da se je vlada dogovorila z nekimi vodji iz Kurdistan, da naj bi Kurdistan ostal pod suvereniteto turškega sultana.

Kitajska pošlje čete v Mongolijo

LDU London, 25. julija. (ČTU) »Times« poročajo iz Pekinga, da namerava kitajska vlada poslati ekspedicijo v Mongolijo, katere neodvisnost je bila prej priznana. Svojo namero utemeljuje s tem, da je Mongolija pa razpadu Rusije prepuščena sama sebi in da bi jo lahko ogrožali holičeviki.

Nove jugoslovanske zahteve.

Belgrad, 25. julija. (Izvirno.) Kakor javlja »Temps«, je bilo komisiji za jugoslovanske stvari na mirovni konferenci izročenih 7 novih zahtev jugoslovanske delegacije glede določil mirovnih pogojev.

Tittonijeve spletke proti Jugoslaviji.

LDU Split, 25. julija. (DDU) »Cecolo« od 22. t. m. priobčuje brzojavko svojega dopisnika iz Pariza, da je svet četvorice vprašal v ponedeljek delegata Tittonija za mnenje glede grško-bolgarskega spora.

LDU Split, 25. julija. (DDU) Koncem aborovanja, ki ga je imel svet četvorice v Parizu, se je italijanski delegat Tittoni dolgo razgovarjal s Tardieujem in Clemenceaujem. Tittoni se trudi pregovoriti francoske in angleške zastopnike, naj vplivajo na jugoslovanske delegate, da v svojih zahtevah popuste. V primeru, da bi Jugoslavi ne odjenjali in da bi ne došlo do sporazuma z Italijani, pripravi on zaveznike na izredne dogodke.

Poganjanja med Cehi in Poljaki.

LDU Krakov, 25. julija. (ČTU) V današnji plenarni seji češko-poljske konference, ki jo je ob 12. uri otvoril predsednik Udržal, je prebral predsednik poljske delegacije poslanec Kratki brzojavko predsednika Paderewskega, ki pozdravlja češke delegate in otvoritev češko-poljske konference. Potem je prebral odgovor češke delegacije na včerajšnjo izjavo Poljakov glede predlaganega plebiscita v tešinski šleziji. V Poljskem odgovoru se povdarja še enkrat pripravljenost za zadovoljivo ureitev vseh gospodarskih odnošajev med obema državama. Odgovor delegacije bi se imel jutri izročiti mirovni konferenci; ker v petek poteče rok, je poljska delegacija sporazumno s češko delegacijo brzojavno naprosila mirovno konferenco v Parizu, da se rok podaljša za en teden.

Trgovski odnošaji med Cehi in Italijani.

LDU Lucern, 24. julija. (ČTU.) »Secolo« poroča iz Pariza: Tittoni je imel včeraj dolgo konferenco z dr. Benešem. Oba državnika sta se menila o bodočih trgovskih odnošajih Italije in Čehoslovaške. Gre za to, da Italija dovoli čehoslovaški republiki, enako kakor Švici, pravice na italijanskih železnicah in pristaniščih. Benetke in Trst sta naravni pristanišči za čehoslovaški izvoz.

Odprava vojaške diktature na Slovaškem.

LDU Praga, 25. julija. (ČTU) Kakor poroča »Pravo Lidu«, se posvetuje vlada o tem, da bi se odpravila vojaška diktatura in vse izjemne odredbe povsod, razen v vojnem pasu na Slovaškem.

Vladna kriza na Poljskem.

LDU Dunaj, 24. julija. (ČTU.) »Polnische Stimmen« poročajo iz Varšave: Zdi se, da je gotovo, da razen ministrskega predsednika Paderewskega in ministra za notranje stvari Wojciechowkega noben član dosedanjega kabineta ne bo ostal na svojem mestu. Smatra se za gotovo, da bo finančne posle prevzel dr. Bilinski. Ministrstvo za prosveto in umetnost se bo spojilo z ministrstvom za nauk.

Nemško-poljska posvetovanja.

LDU Berlin, 25. julija. (ČTU) »Telegraphen Kompagnie« poroča: Nemško-poljska posvetovanja v Torunju do sedaj niso dovedla do nikakih uspehov. Med pooblaščenimi zastopniki obeh vlad se bodo vršila še nadaljnja pogajanja.

Grof Karolyi v Pragi.

LDU Dunaj, 25. julija. (ČTU.) Kakor poročajo današnji listi, je grof Mihael Karolyi odpotoval v Prago. Nemško-avstrijske oblasti so obvestile čehoslovaške obmejne organe, da je grof prekoračil mejo. Grofa Karolyija je na potovanju v Prago čisto neopaženo spremljal vojak in je popolnoma neresnična vest, da bi bil z vojaško eskorto štirih mož z nasajenimi bajoneti eskortiran v Prago in tam aretiran. Nasprotno: Grof Mihael Karolyi je popolnoma nemoten izstopil iz vlaka in šel v hotel »Pariz«, kjer je sprejel drž. tajnika dr. Hodžo. Grof Mihael Karolyi je prosil za varstvo na svojem nadaljnjem potovanju za Nizozemsko, kar se mu je seveda obljubilo.

Monarhistične demonstracije v Berlinu.

LDU Berlin, 24. julija. (ČTU.) »Arbeiter Zeitung« poroča: Monarhistične častniške demonstracije »Železni eskadron«, ki mu je poveljeval neki grof ritmojster, je včeraj defilirala pred Bismarkovim spomenikom z godbo na čelu, ki je svirala »Heil dir im Siegeskranz«. Danes je korakal z razvito zastavo in z godbo po Wilhelmstrasse in je godba pred vladno palačo svirala »Die Wacht am Rein«. Generalni lajtnant von Hofmann je pisal Noskeju pismo, v katerem je prosil za častniški zbor varstva proti »Vorwärts«-ovim napadom, ki so naperjeni samo proti monarhističnim demonstracijam in zahteval razen tega, da se postopa proti republikanskemu Führerbundu.

Prisilno posojilo v Nemčiji.

LDU Duesseldorf, 24. julija. (ČT.) Kakor poroča »Kölnische Zeitung«, name-rava vlada zopet razpisati prisilno posojilo 200 milijard mark z nizko obrestno mero in obenem odložiti še oddajo premoženja.

Spomenik miru med narodi.

LDU Stockholm, 24. julija. (ČTU.) »Arbeiter Zeitung« poroča: Švedski socialisti obeh smeri so izdali skupen oklic, da bi se postavil spomenik, kot simbol miru med narodi in narodnega bratstva. Spomenik naj predstavlja Jauresa in Liebknechta, ki pripadata različnim narodom in tudi različnim strujam socializma, ki pa sta oba bila enak boj za mir in za bratstvo med narodi in ki sta oba za svoje ideje žrtvovala življenje.

Iz pokrajine.

k Zahvala kralja Petra na čestitke deželne vlade. Na čestitke prigodom rojstnega dne Nj. Veličanstva kralja Petra I., je prejel predsednik deželne vlade za

Slovenijo sledečo zahvalno brzojavko: »Ja sam sa radošću primio pozdrav vlade i naroda iz mile Slovenske, kojoj od srca želim najlepši napredak u zajedničkoj otadžbini. Petar.«

k General Maister zopet v Mariboru. Kakor poročajo, se je general Maister v četrtek vrnil iz Velikovca v Maribor.

k Imenovanje v policijski službi. Iz Belgrada poročajo, da je podpisan ukaz ministrstva za notranje stvari o imenovanju in napredovanju policijskih uradnikov.

k Bled. Pripetila bi se kmalu velika nesreča. Dne 23. t. m. zvečer se je vršil koncert v verandi hotela »Petran«. Ob 9. uri prileti mlada deklica z Verande in pade po nesreči v jezero. Slučajno navzoči gosp. Janko Češnik iz Ljubljane je takoj skočil v jezero ter rešil mlado 12 letno Dunajčanko gotove smrti.

k Dobava soli. Iz Belgrada poročajo: Uprava monopola je prepovedala uvoz soli posameznikov, da se onemogoči spekulacija s soljo posameznim veletrgovcem.

k Brzovlak Zagreb—Belgrad ponesrečil. Brzovlak Zagreb—Belgrad je 24. t. m. na poti iz Zagreba pri postaji Andrejavec ponesrečil. Več vagonov je skočilo s tira. Človeških žrtev ni bilo, toda vlak, ki bi moral priti ob 8. uri jutraj v Zemun, je došel šele ob 9. uri zvečer.

k Konjska tekma v Zagrebu. Poveljnik 4. armade, general Gauković, je odredil, da se dne 7. septembra priredi v Zagrebu konjska tekma v korist invalidom. Ker je že prva tekma povoljno uspela, pričakujejo, da bo tudi druga tekma izpadla ugodno v korist našim invalidom.

k Protij tujcem. Iz Osjeka poročajo, da so na sestanku meščanov sklenili poslati k mestnemu predstojništvu in velikemu županu deputacijo, naj se izženejo iz Osjeka vsi sumljivi tujci.

k Tvrnico likerja osnuje v Osjeku slovanska agrarna štedionica.

k Prijet slepar. Iz Sarajeva poročajo: Sotrudnik belgrajske »Demokratije« Milan Nikolić, rodom iz Jagedine v Srbiji, ki je bil prej stavec »Večernih Novosti«, je bil v Sarajevu aretiran, ker je izvršil razne goljufije v znesku 300.000 K. Hvalil se je, da ima dobre zveze z belgrajskimi ministri ter obljubljal raznim Nemcem in Mažarom posredovanja v Belgradu za nagrade preko 10.000 K.

k Boljševiki pred sodiščem. Iz Osjeka poročajo: Ernesta Fišerja, Julija Lustiga in tovariše, ki so bili koncem aprila aretirani vsled poskušene boljševiškega puča, so pripeljali iz Zagreba v Osjek, ker se je izjavilo zagrebško sodišče za nekompetentno. Izročili so jih vojnemu sodišču.

k Ujeti nemški častniki na potu preko Jugoslavije. Ujeti nemški častniki vzhodne armade, ki so bili ujeti v Turčiji, so 24. t. m. zvečer došli v Zemun ter so pod spremstvom nadaljevali pot v Nemčijo.

k Dovolitve za nakup živil. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel v Belgradu je izdalo nastopne dovolitve za uvoz živil v Slovenijo: Antonu Kolencu v Celju 10 vagonov koroze in 1 vagon ovsa, tvrdki Franc Vošnjak in sin v Šoštanj 1 vagon ovsa, Francu Lešniku v Celovcu 200 q olja, premogokopni družbi v Trbovljah 1 vagon ovsa, Petru Majdiču v Celju 66 vagonov pšenice in 50 vagonov koroze, Janku Popoviču v Ljubljani 100 prešičev, 100 glav goveje živine in 2 vagona masti, Ko-

laski tovarni v Ljubljani 25 vagonov sladkorne repe, tvrdki Balkan 6 vagonov ječmena, tovarni drož v Račjem 130 q sladnih kali, Maksu Lajovic v Liti 1 vagon koruze, Gospodarski zvezi v Ljubljani 40 vagonov pšenice, gozdni upravi grofa Thurna v Pliberku 2 vagona koruze, pivovarni Union v Ljubljani 8 vagonov ječmena.

Iz Ljubljane.

1 Srbski visokošolci — emigranti v Ljubljani. V Ljubljano so došli srbski visokošolci in dijakinje, ki so se bili ognili grozi vojne in živeli ves čas na francoskem, kjer so študirali in čakali osvobodjenja svojega naroda. Dan osvobodjenja je prišel, mladina pa se vrača skozi naše kraje v domovino, ki jih bo nujno potrebovala v teh dneh. Danes zjutraj so prikorakali z godbo in zastavami, med katerimi je bila tudi ameriška, na čelu pred rotovž; ljudstvo jih je pozdravljalo z živahnimi živijo klici. Pred magistratom jih je pozdravil dr. Zarnik in je izrazil veselje nad tem, da moremo Slovenci prvi pozdraviti mlade bojvneke, ki so videli tragedijo v albanskih gorah in ki so čakali v tujini bedni in trpeči, da se vrnejo v svobodno domovino. Spomnil jih je tudi, da ne smejo pozabiti, da so se vozili skozi kraje, kjer trpe naši bratje še vedno v suženjstvu. Mladina je navdušena pozdravljala vsako besedo. Za lepe besede se je zahvalil štabni major, ki je spremljal mladino, in je dejal, da srbsko mladino ni bilo treba opominjati, da se je vozila skozi kraje, kjer trpe bratje še vedno v nevarnosti, oni sami so videli in čutili, ko so se vozili skozi in jim tiho stiskali roko: »Pridemo!« Godba je zaigrala himno »Bože pravde«, mladina jo je pela. Nato je zopet odšla z godbo na čelu med viharimi pozdravi množice.

1 Na Rožniku je jutri ob 9. uri duhovno opravilo, popoldne ob 5. uri slovesne litanije; obhaia se praznik sv. Marije Magdalene. Uljudno povabljeni!

1 Italijanska žrtev. Finančni nadpaznik Ivan Kobler iz Cerknice je včeraj popoldne med operacijo umrl v tukajšnji garnizijski bolnici. Ivan Kobler je dobil težko rano v roko po italijanski dum-dum krogli, kakor so sedaj zdravniki ugotovili. Rani se je pridružilo krvno zastrupljenje. Truplo leži v mrtvašnici deželne bolnišnice.

1 Poročil se je danes g. Ivan Simončič, poštni uradnik, z gđc. Angelo Polajnar.

1 Darilo Slovenski Matici. Gg. pisarniški oficijanti so ob priliki, ko so bili imenovani za uradnike, zložili na poziv oficijala okr. sodišča, gosp. Frana Petroviča vsoto 630 K in jo darovali Slovenski Matici. Za ta rodoljubni čin bodi izrečena vsem skupaj iskrena zahvala!

1 Društvo slovenskih zoboteknikov vabi svoje člane na izvanredni občni zbor, ki se vrši v sredo, dne 30. t. m. ob pol 19. uri v restavraciji Novi svet na Marije Terezije cesti.

1 Pretep na okrajnem sodišču. Ljubljansko okrajno sodišče gotovo kaj takega še ni doživelo, kakor v petek, dne 25. t. m. Petki so dnevi, ko sodijo sodniki okrajne sodnije v Ljubljani male grešnike: Ljubljancane in Ljubljancanke, ki se tožarijo zaradi razžaljenja časti. Strasti se v

malenkosti pojavljajo, sodnik mora večkrat miriti razburjene ljudi, toda pretepop razne razpravne dvorane ljubljanskega okrajnega sodišča še niso doživele. Šlo je pravzaprav za malenkostno rodbinsko zadevo. Gospa Šibenikova je tožila brata svojega moža gospoda Janko Šibenika. Gospod svetnik Potrato je preložil razpravo in pričel razpravljati o razžaljenju časti Jožefa Janežica proti Rudolfu Kalanu iz Zelene jame. Šibenikovi so med tem na hodniku pred razpravo dvorano 28 nadaljevali svojo pravdo; šunder se je čul v razpravo dvorano, na kar ni nihče posebno pazil, ker so tam šunder navajeni. Na hodniku sta se brata udarila; gospod Ivan Šibenik je udaril g. Filipa Šibenika, ki je zbežal v razpravo dvorano; brat in gospa Šibenikova sta ga pa zasledovala v razpravo dvorano. In pričel se je boj: brata sta se pretepala, gospa je tudi s svojim lepim dežnikom posegla v boj in ga je popolnoma raztrgala, prekucnili so črnlo; brata sta bila vsa krvava; gospodje odvetniki so hiteli iskati kritja med klopmi, zapisnikar je šel iskat paznike, gospod svetnik Potrato je miril. Gospoda je končno pobegnili iz dvorane in iz Novega žabjeka. Prihitel je, da vzdržuje red, gospod ravnatelj Arko s šestimi pazniki, toda gospode že ni več bilo v dvorani. Gospod svetnik Potrato je razglasil nad vsemi tremi disciplinarni zapor treh dni. »Star sodnik sem, toda kaj takega še nisem doživel. Ne razburjam se, a danes sem se razburil,« je rekel g. svetnik Potrato. Po končanem boju si je ogledal »poprišče« neki detektiv, ki je podal o celi zadevi to-le strokovnjaško mnenje: »Sodnike bodo še pobili, če bo šlo tako naprej. Aretiral sem tatu, ki je ukradel blaga za 26.000 kron in me ugriznil, pa so ga oprostili in bi ga bili kmalu še pohvalili, mene pa okregali, ker sem ga aretiral. Čudni časi!«

1 Ubežni »restant«. V razpravni dvorani ljubljanskega deželnega sodišča: Predsednik senata Levčnik: »Zdaj pride nevaren človek. Gospod Sever, zaprite vrata, ki vodijo na balkon.« Sever: »Sem jih že zaklenil.« sodni svetnik Pajnič: »Jaz zaprem okno.« Trije pazniki pripeljejo v dvorano uklenjenega Alojzija Mušiča. Predsednik Levčnik: »Dva paznika naj sedeta vsak na eno stran Mušiča, tretji paznik naj straži vhod za občinstvo. Vi, gospod Sever, zastražite vhod za priče.« Se zgodi. Predsednik prebere obtožnico, ki obdoljuje Mušiča, da je dne 27. majnika t. l. okradel posestnika Petra Tehovnika in onesčastil njegovo hčer Marijo z oblubo, da jo poroči. Predsednik: »Kje ste rojeni?« — Mušič: »V Smartnem v Brdih na Goriškem. Vrtar sem po poklicu. Oče je v Ameriki.« — »Obsojeni ste bili zaradi tatvine?« — »Da.« — »14. majnika ste ušli?« — »Da.« — »Kam?« — »V Polhov Gradec. Tam mi je dal 200 K in obleko znanec iz Standra.« — »Kako se piše Vaš znanec?« — »Ne vem. Pri Pirovih pravijo doma. Kazensko obleko sem vrgel proč. Podnevi sem se skrival, ponoči sem hodil na zrak. Čez en teden sem odšel v Zlebe. Tam sem naredil, kar stoji pri Vas zapisano.« — »Povejte, kako je bilo.« — »Rekel sem, da sem veleposestnikov sin iz Mokronoga.« — »Ali niste snubili hčer? Se niste zaročili z njo?« — »Rekel sem, da jo bom poročil. Drugi dan smo se zaročili. Vsi so bili zadovoljni. Pravil sem jim, da imam v Mokronogu strica. Izposlovali smo oklice enkrat za trikrat. Od 21. do 27. majnika sem bil tam. Zapeljal sem dekleta. Vlomil sem v skrinjo, zaklenil hišo, ključ sem vrgel proč in odšel v Polhov Gradec. Tam so me čez tri dni prijeli.« — Peter

Tehovnik izpove: »K hiši je prišel in zasnužil hčer. Rekel sem mu: Zakaj ne, če je komu podedben in če je z njim zadovoljna. Govorjenja je imel na to bolj z njo in s hčerjo. Poroka je bila določena za nedeljo. Zahteval ni ne dote in ne bališa. Precej denarja je imel, ko je prišel. Iz skrinje je vzel 1000 K, 2006 K je še pustil v njej.« — Marija Tehovnik pravi, da je zvečer prišel in rekel, da bi jo vzel. Rekel je, da se piše Franc Dolinšek in da je veleposestnik iz Mokronoga. Predno je to naredil, mi je narekoval pismo stricu v Mokronogo, da naj vse pripravi. Pismo sem nesla v Medvode na pošto. Tričetrt ure sem rabila. Ko sem se vrnila domov, je bila hiša zaklenjena. Tako sem se prestrašila, da nisem nič mogla. Potrdi, da jo je res zapeljal. Ko je bil v Polhovem Gradcu aretiran, se je izdal za Alojzija Valentiniča. Mušič pravi, da je bil 4 ali 5 krat radi tatvine predkaznovan. Zadnjič je bil obsojen na 1 leto težke ječe 24. januarja letos, ko je kradel v Grosupljem. Sodišče je prisodilo Mušiču 2 in pol leta težke ječe. Mušič: »reče se mi zdi.« — Predsednik: »3 dni časa imate, da se pritožite.«

1 Mlad tat. Pavel Mlekuš, 19 letni pekovski pomočnik iz Buj v Istri, je bil zaradi tatvin že v Ljubljani tri mesece zaprt. Služil je pri Brandtu v Šiški za hlapca. Dne 11. junija t. l. je vdrl k Mariji Sitarjevi in ji ukradel 2574 kron, s katerimi je bežal proti šišskemu hribu. Sitarčin sin je opazil tatu, tekel za njim. ga ustavil in izročil policiji. Mlekuš je, ko je bežal, metal denar od sebe. Brandtu je ukradel dve torti, soferski očali in eno dleto. Pri njem so našli tudi revolver, ki pa ni bil nabit. Sodni svetnik Pajnič obtožencu: »Zakaj vam je bil revolver. Ne veste, da ga ne smete nositi?« — Mlekuš: »V Jugoslaviji se sme imeti revolver.« — Pajnič: »Ravno v Jugoslaviji ne zadostuje niti orožni list, marveč se mora imeti še posebno dovoljenje.« — Levčnik: »Pri Vas so našli tudi ponarejen ključ in 5 vetrihov.« — Molk. — Predsednik: »Pravi tič stel.« — Sodišče je prisodilo Mlekušu 1 leto težke ječe.

Zena.

Žena izvoljena za župana. V Vedonichah na Češkem so izvolili gospo Anico Matoušek za mestnega župana. Ona pripada socijalno demokratični stranki.

Ž Odeje se dajo prati. Seveda mora biti barva prevleke taka, da prenese vodo. Odejo namakaj dvanaest ur v mrzli vodi in menjaj vsako drugo uro vodo. Potem raztegni odejo na mizi in jo krtači z mehko krtačo in salmijakovo raztopino. Ko je prekrtačena in čista, jo namoči v polovici jesiha in polovici vode, da se osveži barva; previdno iztisni in izmij ter obesi v senci na prostem; na solcu se bata preveč strdi. Ko je odeja napol suha, jo pretepi, da se bata zrahlja, kar moraš ponoviti, kadar je odeja popolnoma suha. — Iz zdravstvenih ozirav bi pač bilo potreba prati odeje. Dokler so bile prevlečene z navadnim močnim ružom, je to še šlo. Zdaj ima najbolj preprosta hiša samo satin in atlas — in če so tudi našite s čipkami preobložene rjuhe, vendar najde mokri vzduh človeka, najdejo kali boleznipot v bato. Če odejo samo iztepaš in solniš, vendar ne prideš do živega v njej nabranim nezdravim snovem.

Po svetu.

s Največja zrakoplovka se je, kakor poročajo pariški listi, ponesrečila. Ta baronica de Laroche se je bila podala na smeli zračni polet, pri katerem se je zgodila nesreča, da sta strmoglavila na zemljo. Baronica je ostala na mestu mrtva, njen spremljevalec pa je težko ranjen.

Bila je prva francoska zrakoplovka na mnogih tekmah. To leto je bila dosegla ženski rekord glede poleta v višino, ko je dosegla 3900 metrov, a za pet dni že višino 4800 metrov.

s Prvi tožitelj bivšega cesarja Viljema. Prvi, ki je zahteval, da se bivši cesar Viljem II. postavi pred sodišče, je bil francoski pesnik Tamrede Martel, ki je izdal knjigo, v kateri je naštel vsa hudodelstva, za katere bi se moral zagovarjati cesar pred sodiščem. Tisti čas pa je bila Nemčija še močna na bojišču in knjiga ni vzbudila velike pozornosti, postala je aktualna šele zdaj, ko leži Nemčija na tleh.

s Ljuba Dostojevski. Že od početka vojske živi v nekem hotelu v Bernu Ljuba Dostojevski, ki je edina hčerka znanega in slavnega ruskega pisatelja Dostojevskega. Ima okrog 52 let. Ona ravno dokončuje obsežno delo, v katerem podaja življenjepis svojega očeta; delo bo izdala v francoskem in angleškem jeziku. Ljuba Dostojevski je bolehn in se nahaja poleg tega v zelo slabem finančnem položaju. Ker ji sorojaki, ki žive v Švici, ne morejo zadosti pomagati, ker so vsled razmer v Rusiji sami obubožali, se je obrnilo čehoslovaško poslanstvo v Bernu na društvo čeških književnikov »Sloga« v Pragi s prošnjo, naj začno zbirati za edinko slavnega ruskega pisatelja.

s Poprava katedrale v Reimsu. Ustanovil se bo svetovni sklad v svrhu popraviljanja katedrale v Reimsu, da se ovekoveči spomin onih, ki so v vojski doprinesli največjo žrtev. To popraviljanje bo stalo najmanj 25 milijonov. V Angliji je v to svrhu že sestavljen odbor; za predsednika je izbran sir Arthur Stanley.

s Povodnji v Argentini. V Argentini so nastale velike povodnji, ki so zavzele velik obseg in vzbujajo mnogo strahu. Dva milijona goved in pet milijonov ovac je v nevarnosti. Železniški promet je v razdaljo 22 postaj popolnoma prekinjen.

s Statistika o revolucijah. Lombroso je bil sestavil statistiko o revolucijah, ki je zanimiva. Oziral se je na revolucijo od l. 1791. do 1880. Španija je imela v tem času 99 revolucij, Francija 61, dalje južna Italija 37, Portugalska 29, srednja Italija 24 revolucij. V Belgiji, na Nizozemskem in v Švici je bilo 24 revolucij. Nemčija je imela 25 revolucij v tem času. Anglija in Škotska 13, Grška 19, stara Avstrija 18, Irska 15, Skandinavija 12, Poljska 10, Rusija pa 6 revolucij. Najbolj pogosto so se izvršile revolucije v poletju, zakaj v juliju in v avgustu je revolucionarni duh razdražen najbolj. V severni Evropi pride na 10.000.000 prebivalcev 12 revolucij, v srednji Evropi 25 in v južni Evropi 56.

s Slikarji junakov. Vlada Združenih držav je poverila zvezi za pospeševanje narodnih umetnosti nalogo, da da ovekovečiti najznamenitejše junake svetovne vojne. Več slavnih ameriških slikarjev je dobilo nalogo, da naslikajo te zgodovinske portrete. Stephens A., Douglasa Volka je doletela naloga, da naslika portret belgijskega kralja. Umetnika, ki je prišel v Bruselj, so predstavili kralju. Čez par dni se je že lotil dela. Slika bo predstavljala kralja v naravni velikosti, v bojni opravi. Ta slikar ob naslikal tudi Lloyd Georgeja in Orlanda.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

»No — no — županova mama že tudi prihaja — počasi — ponosno, vsak korak odmerjen, da bi kaj ne škodovalo njeni časti — županja — glavo pa nosi do neba visoko. Mama, to ti povem, ako bo tista županova oblednica vedno prežala na Beranka, jaz ji to povem v oči, veruj mi, da ji povem!«

»Kaj se boš zmenila za to — naj se drži tajnika, s starim se itak delita, kot hočeta. A zdaj moram v kuhinjo!«

Gospa Darbujanova si je pred zrcalom uravnavala črno obleko in beli predpasnik ter odšla. Na njeno mesto pred zrcalo je stopila Malka in sukajoč se na vse strani, si popravljala sleherno gubo.

Potem je stopila v stran h kuhinjskim vratom, napravila sladek obraz in čakala.

Dame so šle že mimo oken: županja visoka, tenka, s klobukom polnim velikih rož, doktorica drobna, z majhnim okroglim slannikom, poštarica kot potonika v polni krasoti, ravnateljica debela, gugajoča se, s klobukom, ki je bil že davno iz mode. V prodajalnici se je oglasil zvonček in kup obleke je zašumel po tlaku.

Lahno trkanje na vrata.

»Prosto — prosto!« je z visokim, mladostno svežim glasom zaklicala Malka in pohitevši k vratom jih odprla na stečaj ter veselo vzkliknila: »Klanjam se, milostiva, izvolite naprej!«

Gospa so stale na štacunskem tlaku razvrščene kot godbeni kvartet na koncertnem odru.

»Prosim, izvolite, izvolite —« je veselo in spoštljivo priganjala Malka.

»Izvolite, gospa županja,« je zažvrgolela doktorica.

»O, prosim, prosim, to bi bilo lepo —«

Gospa županja, visoko noseč glavo, je dostojanstveno stopila v sobo.

»Prosim, gospa poštarjeva,« je zopet priganjala doktorico.

»O, prosim, gospa doktorjeva, vi morate naprej!« je hrupno pela poštarica, prišla doktorico okoli pasu in jo silila dalje.

»Prosim, gospa poštarjeva,« je skromno, spoštljivo priganjala ravnateljica.

Poštarica je stopila kot kirasir, ravnateljica pa se je zibala za njo.

»Prosim, dame, izvolite odločiti — prosim —« in Malka je pričela pri županji in slačila in odvezemala damam vrhno obleko.

»Gospodična je vedno taka kot šopek,« je pri tem mehko, laskavo rekla županja.

»Kajpada, taka samica!« je odločno izpregovorila poštarica, slekla plašček in stala tu v polni moči in slavi. Velika broša ji je žarela pod mehkim, zardelim podbradkom, mogočna verižica se ji je vila po visokih prsih, v ušesih so bingljali veliki uhani, na rdečih, debelih rokav pa je imela široke zapestnice.

Doktorica, suha, blede gospa s kratko zgornjo ustnico, pod katero se je vedno svetila medla vrsta tujih zob, z malo brado,

se je po otročje smehljala in z lahimi, drobnimi ukreti odlagala svetlo mantilo.

Ravnateljica je doslej nepremično stala pri vratih, se plašno, negotovo nasmihala in se ozirala po sobi. Desni podočnik je imela omajan in vedno ji je molel čez rdečo spodnjo ustnico.

V tem je privihrla gospa Darbujanova.

»A — klanjam se, gospa, to me veseli, to me zelo veseli!« in pričenši pri županji je vsem podala suho, kratkoprsto roko.

»Prosim, izvolite sesti,« je nadaljevala — »gospa županja, izvolite na zofo, gospa doktorjeva, izvolite poleg gospa županje, gospa poštarjeva, gospa ravnateljica, prosim!«

Županja je sedla važno, dostojanstveno, doktorica se je naglo posadila poleg nje, poštarica in ravnateljica pa druga drugi nasproti na naslanjačih na obeh koncih mize.

»Aah — kako je zopet vroče!« se je globoko oddahnila poštarica in si z robcem otirala rdeči, potni obraz.

Županja, sedeča po koncu, roke imajoč zložene na prsih, je pomilovalno gledala Malko, kot bi hotela reči: »Ne zameri ji tega — saj je iz vasi!«

Doktorica, kazoč zobe kot veverica, je mežikala z modrimi očmi z ene na drugo; ravnateljica, imajoč glavo skromno povešeno, se je silila v neprestan, vljuden usmev in zob tiščala v ustnico.

»Prosim, gospa, poslužite se —« Gospodična Malka je vzela posodo s sladčicami, obrobiljeno z rožastim, na zobce pristriženim papirjem, in jo postavila pred županjo.

»Prosim, milostiva, izvolite —. A to je malo, prosim, še —«

»Milostiva, prosim — a ne jemljite najmanjšega kosčka — poslužite se še — prosim, milostiva, prosim —« je priganjala sladko, pevajoče in šla okrog mize.

Dame so jemale in pokladale na pisane krožnike; vse so bile že brez rokavic, le poštarica je imela še vedno oblečene, dasi je kar teklo od revice.

»Pozdrav od Božene, gospodična Malka,« je smehljaje se sporočala županja.

»Hvala lepa, milostiva, kaj pa dela gospodična?« je veselo odgovorila devojka.

»Venomer šiva! Naša Božena, odkar je doma iz samostana, venomer šiva, komaj da včasih napiše pismo kaki gospodični, s katero se je bila seznanila v samostanu. Vse tiste gospodične so jo imele tako rade in pišejo ji tako lepa pisma. In vse se živo spominjajo sestre Agneze, imele so jo za angela, vsaka bi bila rada gospodična Agneza,« je pripovedovala županja z nežnim, zategnjenim glasom.

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cencič.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.